

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Αγγλική εάν ζητηθεί)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hua.gr/modules/document/?course=GEO221		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι να αξιοποιηθούν τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της ανθρώπινης γεωγραφίας που έλαβαν οι φοιτητές στο πλαίσιο των σπουδών τους προκειμένου να προσεγγίσουν ζητήματα ανισοτήτων, κοινωνικού διαχωρισμού, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι σε θέση:

- Να κατανοήσουν τις διαφορετικές πτυχές των ανισοτήτων, των διαχωρισμών, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα και την χωρικότητα αυτών των φαινομένων.
- Να κατανοήσουν το κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο αυτών των φαινομένων με τη χρήση παραδειγμάτων.
- Να αναλύουν και να ερμηνεύουν τα φαινόμενα αυτά με τη χρήση διαφορετικών δεδομένων και επιστημονικών πηγών.

Γενικές Ικανότητες

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- στην αυτόνομη εργασία
- στο σεβασμό στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- στην άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- στην προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- στη χρήση της βιβλιοθήκης και των ηλεκτρονικών μέσων πληροφόρησης για ερευνητικούς σκοπούς

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εννοιολόγηση: κοινωνικές ανισότητες, διακρίσεις, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, περιθωριοποίηση.
- Κοινωνικές τάξεις, κοινωνικό φύλο και κοινωνικοί διαχωρισμοί.
- Μετανάστες και ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Εθνοτικοί διαχωρισμοί, μειονότητες και ρατσισμός.
- Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα, την Ευρώπη και τον Τρίτο Κόσμο.
- Περιφερειακότητα, γεωγραφικός αποκλεισμός και λιγότερο ευνοημένες περιοχές.
- Σύγχρονες διαστάσεις της περιθωριοποίησης: Η περίπτωση των NEETS.
- Κοινωνικό κράτος και πολιτικές για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.
- Προσφυγική/ μεταναστευτική κρίση και κοινωνική δικαιοσύνη.
- Κοινωνική συνοχή, κοινωνική αλληλεγγύη και κοινωνική οικονομία.
- Ο ρόλος της κοινωνίας πολιτών: οι ΜΚΟ και τα κοινωνικά κινήματα.
- Οικονομική κρίση και διάρρηξη των κοινωνικών δεσμών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο <ul style="list-style-type: none"> • Στην αίθουσα διδασκαλίας • Εργαστηριακά μαθήματα (9 ώρες) 														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση ηλεκτρονικών μέσων στις παραδόσεις καθώς και χρήση του διαδικτύου (eclass)														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακές παραδόσεις</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Παρουσιάσεις γραπτών εργασιών</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Εργασία</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>125</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	30	Εργαστηριακές παραδόσεις	9	Παρουσιάσεις γραπτών εργασιών	3	Εργασία	23	Αυτοτελής μελέτη	60	Σύνολο Μαθήματος	125
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	30														
Εργαστηριακές παραδόσεις	9														
Παρουσιάσεις γραπτών εργασιών	3														
Εργασία	23														
Αυτοτελής μελέτη	60														
Σύνολο Μαθήματος	125														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή εξέταση του μαθήματος με ερωτήσεις κρίσεως (60%) 2. Γραπτή εργασία και παρουσίαση της (40%) <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης υπόκεινται σε αλλαγές και θα ανακοινώνονται στην έναρξη του εξαμήνου.</p>														

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδριοπούλου, Ε., Παπαδόπουλος, Φ., Τσακλόγλου, Π. (2013), Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Ελλάδα: Επικάλυψη και διαφοροποιήσεις, Μελέτη Νο 25, Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
- Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χρ. (επιμ.) (2003), Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, προκλήσεις και προοπτικές, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δεμερτζής, Ν., Κικίλιας, Η., Μπαλούρδος, Δ., Σπυροπούλου, Ν., και Χρυσάκης, Μ. (επιμ.) Κοινωνικό Πορτραίτο 2016 – 2017, Αθήνα: ΙΩΝ/ΕΚΚΕ.
- ΕΚΚΕ (1999), Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα: Κύρια θέματα και προσδιορισμός προτεραιοτήτων πολιτικής, Τόμοι 2, Αθήνα: ΕΚΚΕ.
- Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα (1998), Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός, Αθήνα: Εξάντας.
- Κασιμάτη, Κ. (επιμ) (1998), Κοινωνικός Αποκλεισμός: Η Ελληνική Εμπειρία, Αθήνα: Gutenberg.
- Κατσικας, Δ., Καρακίτσιος, Α., Φιλίνης, Κ., Πετραλιάς, Α. (2014), Έκθεση για το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας σε σχέση με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ανισότητα πριν και μετά από την εκδήλωση της κρίσης, Αθήνα.
- Κίζος, Θ., Ιωσηφίδης, Θ. και Σπιλάνης, Γ. (επιμ), (2007), Ειδικά θέματα ανάπτυξης σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές, Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγάνης, Μ. (επιμ.) (2009), Προοπτικές του κοινωνικού κράτους στη Νότια Ευρώπη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μοσχονάς, Α. (2005), Τάξεις και στρώματα στις σύγχρονες κοινωνίες: ερμηνευτικές προσεγγίσεις και ειδικές αναφορές, Αθήνα: Οδυσσεάς.
- Μπαλούρδος, Δ. και Πετράκη, Μ. (επιμ.) (2012), Νέα Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός: Πολιτικές Καταπολέμησης και Καθιέρωση ενός Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, Αθήνα: Εκδόσεις της Βουλής των Ελλήνων.
- Οικονόμου, Χ. και Φερώνας, Α. (επιμ) (2006), Οι εκτός των τειχών: Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες, Αθήνα: Διόνικος.
- Παπαδοπούλου, Δ. (2012), Κοινωνιολογία του Αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Αθήνα: Τόπος.
- Παπαθεοδώρου, Χρ. και Αδάμ, Σ. (2004), Κοινωνική οικονομία και κοινωνικός αποκλεισμός: Μια κριτική προσέγγιση, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χρ. (επιμ) (2004), Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός, Αθήνα: Εξάντας.
- Πικετί, Σ. (2014), Το Κεφάλαιο στον 21ο αιώνα, Αθήνα: Πόλις.
- Schnapper, D. (2008), Η κοινωνική ενσωμάτωση. Μια σύγχρονη προσέγγιση, Αθήνα: Κριτική.
- Στίγκλιτς, Τ. (2012), Το τίμημα της ανισότητας: Πώς η διχασμένη κοινωνία του σήμερα θέτει σε κίνδυνο το μέλλον όλων μας, Αθήνα: Παπαδόπουλος.
- Φερώνας, Α. (2004), Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός σε Ευρώπη και Ελλάδα, Αθήνα: Σάκκουλας.
- Best, S. (2005), Understanding social divisions, London, Sage.

- della Porta, D., Hänninen, S., Siisiäinen, M. and Silvasti, T. (eds) (2015), *The New Social Division: The Making and Unmaking of Precariousness*, London: Palgrave Macmillan.
- European Parliament (2014), *Poverty in the European Union: The Crisis and its Aftermath*, European Union.
- Fine, B. (2001), *Social Capital and Social Theory – Political Economy and Social Science at the Turn of the Millenium*, London: Routledge.
- Grootaert, C., Narayan, D., Nyham, J. and Woolcock, M. (2004), *Measuring Social Capital: An Integrated Questionnaire*, New York: World Bank
- Jordan, B. (1996), *A Theory of Poverty and Social Exclusion*, Cambridge: Polity Press.
- Narayan, D. (2009), *Moving Out of Poverty: Success from the bottom up*, World Bank Publications.
- Noya, A. and Clarence, E. (eds) (2007), *The Social Economy. Building Inclusive Economies*, Paris: OECD.
- Payne, G. (ed) (2006), *Social divisions*, 2nd edition, London: Palgrave.
- UNDP (2016), *Human Development Report 2016: Human Development for Everyone*, Global Human Development Report.